

Lepopis. Pozabljen?

Niti ne. OŠ Jurija Vege Moravče izvaja tekmovanje v lepopisu.

- **Andreja Kosirnik**, mag. znanosti, prof. defektologije, je učiteljica za dodatno strokovno pomoč na OŠ Jurija Vege Moravče. Kot specialna pedagoginja izvaja specialno pedagoško diagnostiko in dodatno strokovno pomoč za učence s posebnimi potrebami v šoli in v vrtcu. Dela tudi z učenci tutorji in vodi krožek učenje učenja.
- **Bernarda Mal**, predmetna učiteljica slovenščine na OŠ Jurija Vege Moravče, ima naziv svetnica, je mediatorica, učiteljica razmišljanja in mentorica MEPI. Objavlja strokovne članke, sodeluje v radijskih in TV-oddajah ter na strokovnih posvetih.

Otroci veliko časa preživijo ob igranju igrice na računalnikih, tablicah in telefonih. Zdi se, da je pisanje nepomembno. Številne študije na področju nevroznanosti pa potrjujejo, da pisanje na roko prispeva k učinkovitejšemu branju ter spodbuja procese v možganih, ki so osnova za naše mišljenje, učenje in spomin.

Teoretična izhodišča

V današnjem svetu prevladujejo računalniki in ostala informacijska tehnologija. Otroci veliko časa preživijo ob igranju igrice na računalnikih, tablicah in telefonih. Zdi se, da je pisanje nepomembno. Učitelji pa ugotavljamo, da se v zadnjih letih prav zaradi pretirane uporabe različnih naprav v najzgodnejšem otroštvu poslabšuje motorika predšolskih in šolskih otrok. Slabši rezultati se izkazujejo pri športu, pa tudi pri finomotoričnih in grafomotoričnih dejavnostih. Postavi se nam vprašanje, kako pomembno je v resnici dandanes pisanje za naše šolarje. Številne študije na področju nevroznanosti, še zlasti pedagoške, potrjujejo, da je pisanje na roko pomembno. Prispeva k učinkovitejšemu branju ter spodbuja procese v možganih, ki so osnova za naše mišljenje, učenje in spomin (Tancig, 2014). Raziskave so potrdile, da otroci, ki pišejo na roko, sestavljajo bolj popolne stavke, hitreje tvorijo besede ter imajo več idej pri pisanju samostojnih zapisov kot otroci, ki pri pisanju uporabljajo zgolj tipkovnico. Pri pisanju potekajo drugi miselni procesi kot pri tipkanju. Primerjali so, kako dobro si učenci zapomnijo besede, ki se jih učijo s pisanjem ali pa s tipkanjem. Pokazalo se je, da so po šestih tednih učenja tisti učenci, ki so se učili s pisanjem, znali

neprimerno več. Tudi pri snemanju možganske aktivnosti so ugotovili, da se pri pisanju na roko aktivira predel možganov, ki je pomemben tudi za branje. Pisanje na roko pa nam omogoča tudi multisenzorno učenje. Gre za to, da pridobivamo informacije skozi naše sprejemnike po različnih poteh, zato si te informacije bolj zapomnimo. Pisanje na roko in druge gibalne dejavnosti pa niso pomembni samo za branje in usvajanje pojmov, ampak razvijajo tudi druge kognitivne funkcije. Pri študentih so ugotovili, da so bili tisti, ki so na predavanjih pisali na roko, pri višjenivojskem znanju, torej pri razumevanju in uporabi, enako tudi pri povzemanju, bistveno boljši kot tisti študenti, ki so tipkali. Faktografsko znanje pa je bilo enako. Učitelji se moramo pomena pisanja na roko zavedati in ga pri učencih spodbujati, saj je to dobra popotnica za njihovo življenje.

Ideja

Lepopis, kot ga predstavljajo učbeniki iz časov, ko je bil to obvezni šolski predmet, je v dobi računalnikov gotovo le še prijetna večina ljubiteljev umetelnih rokopisov, kaligrafov in še koga. Tekmovanje, ki smo ga osnovali na OŠ Jurija Vege Moravče, temelji na drugih vidikih razvoja osebnosti; izhaja

iz ugotovitve, da učenci nimajo več spretnosti za orientacijo na papirju, oblikovanje črk, odmikov od roba, ločevanje naslovov od besedila, izdelavo estetskega pisnega izdelka, prav tako ne vztrajnosti in potrpežljivosti.

Izvedba

Na Prešernov rojstni dan, 3. decembra, šola objavi razpis. Tedaj se pričnejo tudi priprave na tekmovanje, ki zajemajo vse učence pri vseh predmetih, saj učitelji vsako uro namenijo več pozornosti natančnejšemu oblikovanju zapisov. V drugi

Ponos na prireditvi (foto: Andreja Vavpetič)

polovici januarja oddelčne skupnosti izvedejo izbor tekmovalcev, ki bodo tekmovali na šolskem tekmovanju. Tekmujeta 2 fanta in 2 dekleti iz vsakega oddelka, na naši šoli je to 92 tekmovalcev. Razredniki izvedejo prijavo. Ožja skupina učiteljev v tem času pripravi tekmovalne naloge in celotno organizacijo tekmovanja ter ga tudi izvede. Naloga zajema prepis besedi-

Učitelji se moramo pomena pisanja na roko zavedati in ga pri učencih spodbujati, saj je to dobra popotnica za njihovo življenje.

la o Prešernu ali njegovih pesmi ter zapis avtorskega besedila. Tekmovanje poteka v začetku februarja. Še isti dan se sestane komisija. Izbor poteka po vnaprej izdelanem kriteriju. Kriterij zajema lepopis, okrašeno prvo črko in vrstico, avtorsko besedilo in

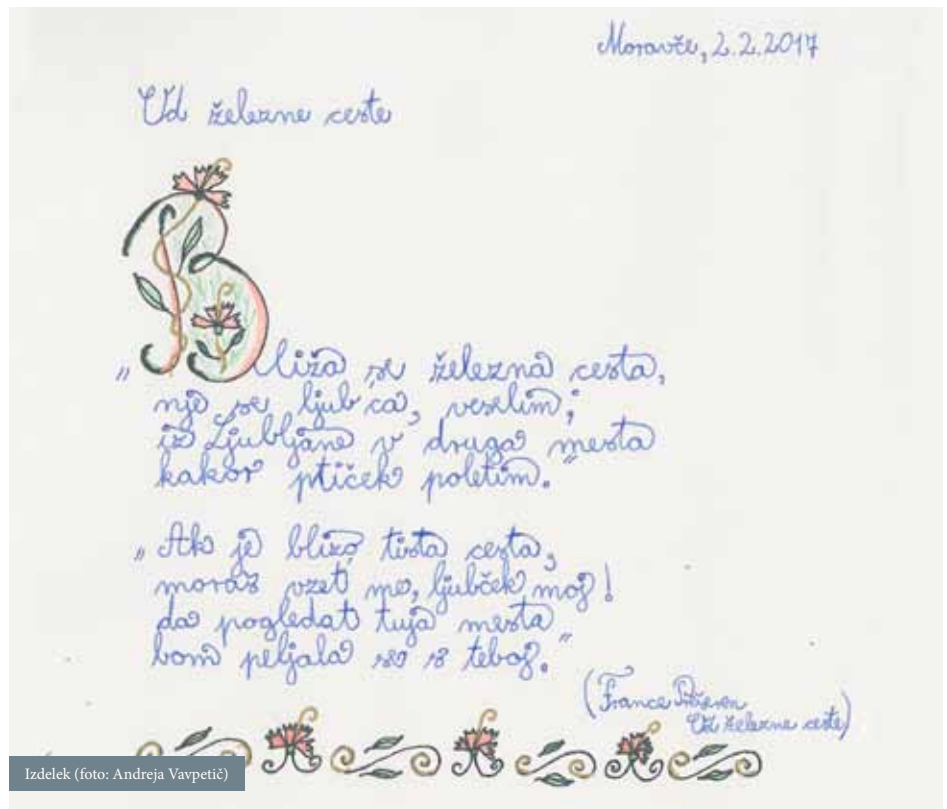
celosten estetski vtis. Izbere 18 zmagovalnih izdelkov, in sicer devet dekliških in devet fantovskih. Za zmagovalne izdelke napiše obrazložitev izbora. Nagrajenci so slovesno razglašeni na šolski prireditvi ob slovenskem kulturnem prazniku. Vsak zmagovalec prejme priznanje, pero z napisom tekmovanja Prešern(ov)o pero 2017, obrazložitev in v glinen lonček posajen

Vsak pisni izdelek, napisan z roko in peresom ali z roko in tipkovnico, je ogledalo pisca.

zimzelen, prinesen iz Prešernove rojstne hiše. Dogodek dobi še dva odmeva. Pripravimo razstavo zmagovalnih izdelkov in objavimo e-knjigo na spletni strani šole. Vsi izdelki so trajno shranjeni v posebni mapi, ki je na voljo za ogled. S tem zaključimo dejavnosti ob edinstvenem prazniku Slovencev, prazniku kulture.

Sklepne ugotovitve

Po dveh letih izvajanja vemo, da je tekmovanje za učence izziv, da je vznemirjenje v času priprav, tekmovanja in podelitve med učenci veliko, da so izjemno ponosni, če jim uspe dobiti pero. To nam sporočajo njihove izjave po podelitvi. Nismo še dosegli cilja iz izhodiščne ideje. Ocenjujemo, da nas bo zastavljena pot pripeljala na cilj – ličen, čitljiv in na papirju pregleden vsak učenčev zapis. Vsak pisni izdelek, napisan z roko in peresom ali z roko in tipkovnico,

Izdelek (foto: Andreja Vavpetič)

je ogledalo pisca. To ni nepomemben podatek za druge, še manj za pisca, ki si s tem izboljšuje mnenje o sebi in svoji vrednosti. Navdušeni smo, ker so med dobitniki tudi učenci, ki so odrinjeni na rob ali pa imajo težave z vrednotami, vedenjem, ugledom med vrstniki ...

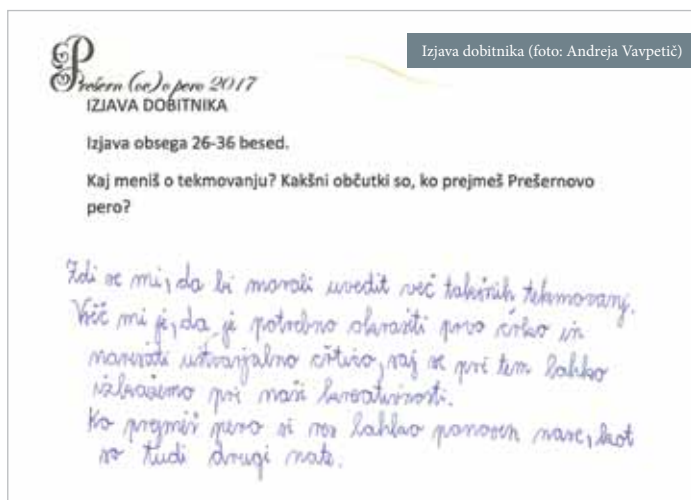
Vizija

Izkušnja prvega leta nas je naučila, da smo letos pripravili tekmovanje za fante in de-

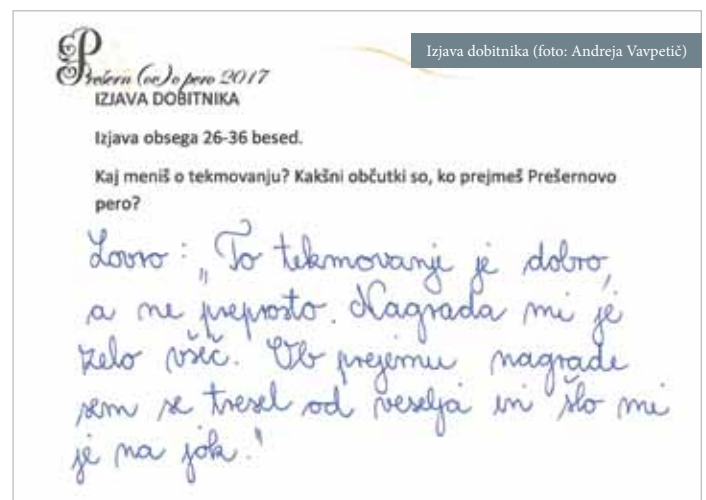
kleta v dveh kategorijah. Odziv odraslih po prvem tekmovanju nas je navdušil do te mere, da smo letos povabili na tekmovanje tudi odrasle tekmovalce iz 40 društev v naši občini, a se nam niso pridružili. Dobro prakso pa si želimo širiti z mreženjem na druge šole. ◀

Literatura

- Tancig, Simona (2014): Kako branje spreminja možgane in kaj izgubimo, če pisanje nadomestimo s tipkanjem? V: Orel, Mojca (ur.): *Sodobni pristopi poučevanja prihajajočih generacij. Mednarodna konferenca*. Polhov Gradec: Eurovision 2014, str. 11–19.

Izjava dobitnika (foto: Andreja Vavpetič)

Izjava dobitnika (foto: Andreja Vavpetič)